

«بسمه تعالی»

نظام نامه ضوابط و شرایط اعطای تسهیلات ریالی

مصوب هیأت عامل ۱۳۹۱/۸/۹

با استناد به ماده ۸۴ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و اجزاء ۱-۵ و ۲-۵ قانون بودجه سال ۱۳۹۱ و تفویض اختیار مورخ ۱۳۹۱/۳/۴ هیأت امنای صندوق، نظام نامه ضوابط و شرایط اعطای تسهیلات ریالی از محل منابع صندوق توسعه ملی با تأکید بر تحقق شعار تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی در قالب ۱۰ بخش، ۴۹ بند و ۱۵ تبصره به شرح ذیل می باشد :

بخش اول - تعاریف و مفاهیم

الف - قانون: قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران

ب - صندوق: صندوق توسعه ملی

ج - هیأت امنای: هیأت امنای صندوق توسعه ملی

د - هیأت عامل: هیأت عامل صندوق توسعه ملی

ه - بانک: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

و - بانک عامل: هر یک از بانکهای دولتی و غیر دولتی و صندوق حمایت از توسعه سرمایه گذاری بخش کشاورزی

ز - نظام نامه: نظام نامه ضوابط و شرایط اعطای تسهیلات ریالی.

ح - قرارداد عاملیت: قراردادی است که میان هیأت عامل و بانک عامل بر اساس مفاد ماده ۸۴ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه و نظام نامه ضوابط و شرایط اعطای تسهیلات ریالی منعقد و مطابق آن منابع صندوق برای پرداخت تسهیلات در اختیار بانک عامل قرار می گیرد.

بخش دوم - مقررات عام

الف: بانک موظف است پس از اعلام صندوق نسبت به فروش منابع تخصیصی، موضوع اجزاء ۱-۵ و ۲-۵ قانون بودجه سال ۱۳۹۱، به نرخ روز (مرکز مبادلات ارزی) اقدام نموده و معادل ریالی آن را به حساب صندوق نزد خود واریز نماید.

ب: بازپرداخت اصل و سود تسهیلات پرداختی از محل منابع صندوق توسط بانک‌های عامل به حساب صندوق نزد بانک واریز و مجدداً در جهت اهداف صندوق به کار گرفته خواهد شد.

تبصره ۵: بانک موظف است باز پرداخت تسهیلات ریالی (شامل اصل، سود و وجه التزام) از منابع صندوق را به ارز تبدیل و به حساب صندوق نزد خود واریز نماید.

ج - منابع صندوق در قالب قرارداد عاملیت که با رعایت مفاد نظام‌نامه، توسط هیأت عامل با بانک‌های عامل منعقد می‌شود، در اختیار متقاضیان سرمایه‌گذاری در بخش‌های خصوصی، تعاونی و بنگاه‌های اقتصادی متعلق به مؤسسات عمومی غیر دولتی به شرح مندرج در بخش سوم این نظام‌نامه قرار خواهد گرفت.

د - بانک‌های دولتی و غیردولتی مورد تأیید بانک و صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی (صرفاً در مورد طرح‌های آب و کشاورزی)، از طریق انعقاد قرارداد عاملیت با صندوق در چارچوب این نظام‌نامه، اجازه اعطای تسهیلات از محل منابع صندوق را دارا خواهند بود.

ه - واحد پولی محاسبات، واحد رسمی پول کشور "ریال" است.

و - نرخ بازده طرح‌های تولیدی و سرمایه‌گذاری موضوع بخش سوم این نظام‌نامه بر اساس مصوبه مورخ ۱۳۹۰/۵/۱۳ هیأت امنای صندوق، برای بخش آب و کشاورزی حداقل پنج درصد (۵٪) و برای سایر بخش‌ها و زیر بخش‌ها حداقل ده درصد (۱۰٪) تعیین می‌گردد.

ز - ارسال طرح‌ها به بانک‌های عامل از طریق کارگروه تخصصی امور اقتصادی استانها و یا دستگاه اجرایی تخصصی ملی ذی‌ربط حسب مورد خواهد بود. بانک‌های عامل موظفند در چارچوب اولویت‌ها و زمان بندی اعلام شده از طرف صندوق (که ضمیمه قرارداد عاملیت می‌باشد) نسبت به پذیرش، بررسی و تصویب طرح‌ها در سقف قرارداد عاملیت اقدام نمایند.

تبصره ۵: تسهیلات موضوع تبصره ذیل جزء ۲-۵ قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور با معرفی کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی خواهد بود.

بخش سوم - فعالیت‌های قابل قبول در بخش‌ها و زیر بخش‌ها

الف - فعالیت‌های مربوط به بخش صنعت و معدن (به استثنای بخش ساخت مسکن) و بخش آب و کشاورزی در چارچوب اولویت‌های تعیین شده از طرف صندوق که طبق گزارش بانک عامل از توجیه فنی، مالی و اقتصادی لازم برخوردارند.

ب - سرمایه‌گذاری برای توسعه ظرفیت‌های موجود (از جمله خرید تجهیزات و ماشین‌آلات) و پرداخت هزینه‌های نصب، آموزش، راه‌اندازی و خرید دانش فنی مربوط به طرح‌های تولیدی و سرمایه‌گذاری.

ج - سرمایه‌گذاری برای بازسازی و بهینه‌سازی مصرف انرژی.

د - سرمایه‌گذاری در گردش برای طرح‌های موجود (در بخش صنعت و معدن شامل: مواد اولیه، ابزار کار و تجهیزات و در بخش آب و کشاورزی شامل تأمین نهاده‌ها و ابزار کار و تجهیزات).

ه - فعالیت‌های اولویت‌دار برای برخورداری از منابع صندوق عبارتند از:

۱- فعالیت‌های که در حوزه تحریم بین‌المللی هستند.

۲- فعالیت‌های که منجر به حمایت از کار و سرمایه ایرانی می‌شوند.

۳- فعالیت‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی.

۴- فعالیت‌های توسعه ظرفیت‌های موجود.

۵- طرح‌هایی که سهم آورده متقاضی و اشتغال‌زایی بیشتری دارند (به استثنای مناطق کمتر توسعه یافته و بخش آب و کشاورزی).

بخش چهارم - اشخاص مجاز

اشخاص مجاز به عنوان متقاضی استفاده از تسهیلات صندوق عبارتند از:

الف - تمام اشخاص حقیقی ایرانی که در بخش‌های مذکور در بخش سوم موضوع این نظام‌نامه فعالیت می‌کنند و مجوزهای قانونی لازم را از مراجع ذی‌ربط در این خصوص دارا می‌باشند.

ب - تمام اشخاص حقوقی خصوصی و تعاونی ایرانی و بنگاه‌های اقتصادی وابسته به مؤسسات عمومی غیر دولتی که مطابق اساسنامه خود، در بخش‌های مجاز مذکور در بخش سوم این نظام‌نامه فعالیت می‌کنند.

تبصره ۱: اشخاص حقوقی و بنگاه‌های اقتصادی که صرف‌نظر از نوع مالکیت بیش از بیست درصد (۲۰٪) از اعضای هیأت مدیره آن‌ها توسط مقامات دولتی تعیین می‌شوند واجد شرایط دریافت تسهیلات از منابع صندوق نبوده و پرداخت از منابع صندوق به آن‌ها ممنوع است.

تبصره ۲: مؤسسات و شرکت‌ها در صورتی غیرعمومی محسوب می‌شوند که حداقل هشتاد درصد (۸۰٪) سهام یا سهم‌الشرکه آن‌ها مستقیم و یا با واسطه اشخاص حقوقی متعلق به اشخاص حقیقی باشد.

تبصره ۳: مؤسسات و شرکت‌هایی که اکثریت مطلق سهام آن‌ها متعلق به مؤسسات عمومی و عام‌المنفعه نظیر موقوفات، صندوق‌های بیمه‌ای و بازنشستگی و مؤسسات خیریه عمومی است، در حکم مؤسسات و شرکت‌های وابسته به نهادهای عمومی غیردولتی هستند.

بخش پنجم - سود، وجه التزام

نرخ سود تسهیلات اعطایی به طرح‌های بخش خصوصی، تعاونی و بنگاه‌های اقتصادی وابسته به مؤسسات عمومی غیر دولتی با توجه به نرخ بازده مورد انتظار از منابع صندوق و نرخ بازده طرح‌های تولیدی و سرمایه گذاری به شرح زیر خواهد بود:

الف - برای تسهیلات در بخش صنعت و معدن به طور عام حداکثر شانزده درصد (۱۶٪) خواهد بود.

ب - برای تسهیلات در بخش آب و کشاورزی بطور عام حداکثر سیزده درصد (۱۳٪) خواهد بود.

ج - وجه التزام، طبق مقررات و آیین نامه های موجود در سیستم بانکی خواهد بود .

تبصره ۱: چنانچه تسهیلات گیرنده بخشی از اقساط را در سررسید مقرر پرداخت کند، تنها مابه‌التفاوت اقساط تأخیری مشمول وجه التزام خواهند بود.

تبصره ۲: نرخ‌های سود مذکور برای کلیه قراردادهای منعقد بانک عامل با متقاضی در سال ۱۳۹۱ می‌باشد. در سال‌های آتی نرخ‌های جدید پس از تصویب هیأت عامل، جهت اعمال در قراردادهای منعقد جدید با متقاضی تا سقف قرارداد عاملیت، به بانک عامل ابلاغ خواهد شد. تا زمان ابلاغ نرخ‌های سود جدید، نرخ‌های جاری به قوت خود باقی می‌باشند.

بخش ششم - سایر الزامات

الف - مجموع تسهیلات اختصاص یافته از منابع صندوق با عاملیت بانک‌ها به بنگاه‌های اقتصادی وابسته به مؤسسات عمومی غیردولتی در هر حال نباید از بیست درصد (۲۰٪) سهم تسهیلات اختصاص یافته به هر بانک عامل بیشتر باشد.

تبصره: چنانچه طرح‌های ارسالی از طرف بنگاه‌های اقتصادی وابسته به مؤسسات عمومی غیردولتی به یک بانک عامل بیش از بیست درصد (۲۰٪) سهم تسهیلات اختصاص یافته به آن بانک باشد. به منظور رعایت جزء ۴ بند (ی) ماده ۸۴ قانون، هرگونه اقدام توسط بانک عامل در این مورد پس از هماهنگی و موافقت صندوق خواهد بود.

ب - سقف‌های مجاز تسهیلاتی صندوق برای اشخاص حقیقی و حقوقی در چارچوب مقررات بانک خواهد بود.

ج - اعطای تسهیلات به شرکت‌های مجاز مشروط به آن است که نسبت حقوق صاحبان سهام به مجموع دارایی‌های شرکت در هر مقطع زمانی از بیست درصد (۲۰٪) کمتر نباشد.

بخش هفتم - سهم آورده

الف - سهم آورده متقاضی (اعم از شخص حقیقی یا حقوقی) در هر طرح حداقل معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) کل هزینه‌های ارزی و ریالی طرح (بر مبنای ارزیابی فنی، مالی و اقتصادی بانک عامل) خواهد بود.

تبصره - سهم آورده متقاضی نمی‌تواند از محل منابع استقراضی وابسته به طرح باشد.

ب - سهم آورده متقاضی در طرح‌های تعاونی حداقل معادل بیست درصد (۲۰٪) کل هزینه‌های ارزی و ریالی طرح خواهد بود.

ج - سهم آورده متقاضی در طرح‌های بخش آب و کشاورزی حداقل معادل بیست درصد (۲۰٪) کل هزینه‌های ارزی و ریالی طرح خواهد بود.

د - سهم آورده متقاضی در استان‌ها و شهرستان‌های کمتر توسعه یافته (فهرست پیوست ممه‌ور به مهر دولت) حداقل بیست درصد (۲۰٪) درصد کل هزینه‌های ارزی و ریالی طرح خواهد بود.

ه - سهم آورده متقاضی جهت استفاده از تسهیلات سرمایه در گردش طبق آخرین ضوابط و مقررات بانک خواهد بود.

و - سهم آورده متقاضی برای طرح‌های صادراتی اعم از صادرات کالا و خدمات حداقل معادل بیست درصد (۲۰٪) خواهد بود.

تبصره: اولویت پرداخت تسهیلات با طرح‌هایی است که سهم آورده متقاضی و اشتغال بیشتری داشته باشد. (به استثنای طرح‌های مربوط به مناطق کمتر توسعه یافته و بخش آب و کشاورزی)

بخش هشتم - مدت تسهیلات

الف - مدت زمان لازم برای دوره سرمایه‌گذاری تا بهره‌برداری آزمایشی از طرح‌ها حداکثر ۳ سال، دوره تنفس حداکثر ۶ ماه و دوره بازپرداخت تسهیلات اعطایی با احتساب مجموع دوره‌های سرمایه‌گذاری، بهره‌برداری و تنفس بنا به تشخیص بانک عامل حداکثر ۸ سال تعیین می‌گردد.

تبصره ۱: در موارد خاص بانک عامل پس از تأیید هیأت عامل مجاز است حداکثر ۱۲ ماه به دوره مشارکت افزوده و به طور متناسب از دوره بازپرداخت بکاهد.

تبصره ۲: مدت زمان لازم برای دوره سرمایه گذاری، بهره بردای و تنفس برای طرحهای واقع در استانها و شهرستانهای کمتر توسعه یافته (پیوست این نظامنامه) حد اکثر ۱۰ سال تعیین می گردد.

تبصره ۳: دوره تامین مالی برای تسهیلات سرمایه در گردش، حداکثر دو سال می باشد.

تبصره ۴: پرداخت (از منابع صندوق) توسط بانک عامل، به طرحهای مصوب در ارکان اعتباری بانک عامل، به صورت مرحله ای و متناسب با پیشرفت فیزیکی هر طرح صورت خواهد گرفت.

ب - بانک عامل مکلف است در سررسید اقساط، اصل و سود سهم صندوق را حداکثر تا ده (۱۰) روز کاری به حساب صندوق نزد بانک واریز کند. در غیر این صورت مشمول وجه التزام مندرج در بخش پنجم این نظامنامه خواهد بود.

تبصره: بانک موظف است بر اساس مفاد قرارداد عاملیت صندوق با بانک عامل، در صورت تأخیر بانک عامل در بازپرداخت اقساط مربوط به تسهیلات صندوق، حسب اعلام صندوق نسبت به برداشت مبلغ اصل، سود و وجه التزام تسهیلات پرداختی (طبق بند "ب" بخش پنجم نظامنامه) به نفع صندوق، از منابع بانک عامل اقدام نماید.

ج - در صورتی که تسهیلات پرداختی به صورت تلفیقی (منابع داخلی بانک عامل و منابع صندوق) باشد، شرایط و ضوابط موضوع این نظامنامه (اعم از نرخ سود، سهم آورده، مدت زمان بازپرداخت و ...) صرفاً ناظر به منابع صندوق بوده و بانک عامل می تواند در مورد بخشی از منابع که خارج از منابع صندوق تجهیز نموده است وفق ضوابط و مقررات خود عمل نماید.

بخش نهم - مسئولیت بانک عامل.

الف - ایجاد واحد پذیرش طرحهای متقاضیان سرمایه گذاری در حد نیاز در شعب بانکهای عامل در تهران و مراکز استانها

ب - تجهیز واحدهای پذیرش بانک عامل از نظر تخصصهای فنی، مالی و اقتصادی مورد نیاز.

ج - احراز اهلیت متقاضیان دریافت تسهیلات از منابع صندوق و اعتبار سنجی آنها.

د - احراز کفایت بازدهی طرحها به میزانی که از حداقل نرخ بازده مندرج در بند "و" بخش دوم این نظامنامه کمتر نباشد.

ه - ارزیابی و تأیید گزارشهای توجیه فنی، مالی و اقتصادی طرحها.

و - ارسال خلاصه ای از اطلاعات طرح های مصوب دارای توجیه فنی، مالی و اقتصادی مطابق شناسنامه طرح ها به صندوق.

ز - انعقاد قرارداد تأمین مالی طرح‌های مصوب با متقاضی پس از اعلام صندوق.

ح - تعیین مدت دقیق و برنامه‌ریزی شده تأمین مالی طرح‌ها و برنامه بازپرداخت تسهیلات.

ت - نظارت دقیق بر پیشرفت فیزیکی و مالی طرح‌ها و ارسال گزارش‌های ادواری (ماهیانه، سه ماهه، شش ماهه و سالانه) از عملکرد طرح‌ها به صندوق.

ک - قبول ریسک بازپرداخت و وصول اقساط از گیرنده تسهیلات و واریز آن به حساب صندوق نزد بانک (اعم از اصل، سود و وجه التزام) .

ل - رعایت دقیق مصوبات هیأت عامل که توسط رئیس هیأت عامل ابلاغ می‌شود.

م - به منظور جلوگیری از تضييع منابع صندوق و حصول اطمینان از مصرف بهینه آن منطبق با درخواست‌های واصله، بانک عامل موظف است تمهیدات لازم را از طریق کارشناسان یا مشاوران ذیصلاح جهت اطمینان از مناسب بودن قیمت موضوع پیش فاکتورها بکار گیرد. در صورت حصول اطمینان از عدم انطباق کالا و قیمت آن با مدارک موجود، بانک عامل موظف است ضمانت اجرا تخلف از اعلام قیمت واقعی، اعم از دریافت سود و کلیه خسارت‌های وارده را در قرارداد خود با متقاضی، پیش‌بینی نماید.

بخش دهم - سایر

نحوه عمل در موارد غیر مصرح در این نظام‌نامه، تابع اساسنامه صندوق موضوع ماده ۸۴ قانون ، و سیاست‌های پولی و ارزی ابلاغی بانک خواهد بود.